

گزارش افتتاحیه خانه ریاضیات تهران

بوستان سئول / چهارم آبان ۱۳۹۰

سقف همی افراشته

برای دستاران ریاضیات

گزارش: محمد دشتی
عکس: طیبه رحیمی

اشاره

بوستان سئول در منطقه ۳ شهرداری تهران در روز چهارشنبه چهارم آبان ۱۳۹۰ شاهد حضور اعضای هیأت امنای خانه ریاضیات تهران، اساتید دانشگاه‌های شهر تهران، دانش‌آموزان برنده مسابقات تورنمنت شهرها و گروهی از دانشجویان رشته‌های ریاضی بود. مسئولان شهری و متولیان حوزه فرهنگی و اجتماعی شهرداری تهران نیز در تکاپو بودند تا مراسم افتتاح خانه ریاضیات تهران به شایستگی انجام شود. همزمان با افتتاح این خانه، همایش خانه‌های ریاضیات ایران در روزهای ۵ و ۶ آبان برگزار شد. تقریباً هر میهمان و مراجعه‌کننده‌ای که به محل مراسم افتتاحیه خانه ریاضیات تهران می‌آمد، سراغ دکتر مانی رضائی، مدیر خانه ریاضیات تهران و مسئول همایش را می‌گرفت.

ما هم از این قاعده پیروی کردیم و به اتفاق همکار عکاسم خانم رحیمی به دفتر برگزاری مراسم رفتیم، دکتر رضائی را در ساعات پایانی روز و در آستانه برگزاری مراسم افتتاحیه پرانرژی‌تر و شاداب‌تر از آنی که انتظارش را داشتیم دیدیم. با علاقه‌مندی به استقبالمان آمد، و هر جایی را که لازم بود بشناسیم و در مورد آن اطلاعی داشته باشیم، نشانمان داد.

ریاضیات موجودی زنده است، مثل هر موجود زنده دیگری رشد می‌کند، تکامل می‌یابد، دچار تضاد می‌شود و از میان این تضادها شکوفاتر و نیرومندتر سر برمی‌آورد، ریاضیات عین زندگی است!

از ساعت ۹ صبح تا ۸ شب پذیرای بازدیدکنندگان بودند. در روزهای دیگر همایش، شورای خانه‌های ریاضیات، اتحادیه خانه‌های ریاضیات ایران و دانش‌آموزان حاضر در همایش در دو نوبت صبح و عصر در محل بوستان سئول و ایوان شمس، واقع در تالار حرکت برنامه‌هایی را به اجرا درآوردند و محیطی صمیمی برای بحث و تبادل نظر پیرامون دانش ریاضی، یافته‌های جدید و مسائل دیگر حوزه ریاضی را فراهم آوردند. در پایان روز دوم نیز، پس از برگزاری مسابقه نهایی بین دانش‌آموزان حاضر در کارگاه‌های آموزشی به برگزارکنندگان نمایشگاه لوح تقدیر اهداء شد و هدایایی نیز به برگزارکنندگان تورنمنت شهرها (۵۴ دانش‌آموز منتخب) تعلق گرفت. گزارش این مراسم صمیمی را با هم می‌خوانیم.

* خانه ریاضیات متعلق به همه تهرانی‌ها است!

پس از تلاوت آیاتی از کلام‌اله مجید و پخش سرود جمهوری اسلامی ایران آقای پشمچی‌زاده، شهردار منطقه ۳ تهران در سخنان کوتاهی گفت: بنده شادی و خوشحالی خود و همکارانم را از وجود این خانه در منطقه ۳ ابراز می‌دارم و امیدوارم در این خانه که متعلق به همه تهرانی‌ها است، بتوانیم در کنار همدیگر شاهد تلاش‌ها و کوشش‌های بی‌وقفه‌ای برای توسعه و ترویج علم ریاضی باشیم. با آغاز فعالیت رسمی خانه ریاضیات تهران، قطعاً تحولات خوبی در حوزه ریاضی اتفاق خواهد افتاد و امیدواریم که تمامی خانواده‌های تهرانی بتوانند از فعالیت‌های خانه استفاده کنند.

* اطمینان داریم که مراکز آموزشی، علمی، پژوهشی و نهادهای فرهنگی و اجتماعی ما را یاری خواهند کرد.

این مراسم با سخنان دکتر مانی رضائی مدیر و عضو هیأت امنای خانه

مراسم افتتاحیه خانه ریاضیات با ورود میهمانان رسمی مراسم، آقایان دکتر محمدعلی نجفی، دکتر سید محمد ایازی، و آقای پشمچی‌زاده آغاز شد و اندکی بعد آقای دکتر محمدجواد لاریجانی نیز به این جمع پیوست. در حاشیه این مراسم نمایشگاهی از فعالیت‌های خانه‌های ریاضیات سراسر کشور برگزار شده بود و در مدت زمان برگزاری همایش این غرفه‌ها

نام ریاضی‌دان را تنها به کسی می‌شود
اطلاق کرد که در کار خود به احساس
یک هنرمند برسد و به اندازه یک
هنرمند از محصول کار خود لذت ببرد!

ریاضیات تهران ادامه پیدا کرد.

وی ضمن خیرمقدم به حاضران در مراسم و قدردانی از تلاش‌های شورای تهران و شهرداری منطقه ۳ گفت:
در زمستان سال ۱۳۸۹ هیأت مؤسس خانه ریاضیات تهران تشکیل شد و پس از چند جلسه بحث و بررسی پیرامون نیازها و امکاناتی که وجود دارد، اساسنامه خانه ریاضیات تدوین و در خرداد ماه ۱۳۹۰ به تصویب رسید.
به دنبال تصویب اساسنامه، هیأت امنای خانه تعیین شدند و در اولین جلسه هیأت، اعضای شورای علمی - اجرایی منصوب شدند تا امر برنامه‌ریزی برای فعالیت‌های خانه و هدایت علمی و نظارت اجرایی بر کارها را برعهده گیرند.
در همان جلسه، هیأت امنای اینجانب را به عنوان مدیر خانه ریاضیات تهران منصوب کرد و ریاست شورا و ارایه گزارش به هیأت امنای برعهده مدیرخانه قرار داد.

از پایان خرداد ماه ۱۳۹۰ تاکنون شورای علمی - اجرایی خانه ۱۰ جلسه تشکیل داده است که طی این جلسات ضمن تهیه پیش‌نویس چارت سازمانی خانه، برنامه‌ریزی لازم برای فعالیت‌های آن و تعیین مسئول برای بخشی از فعالیت‌های خانه انجام شده است. گزارش این جلسات به هیأت امنای ارایه شده و اهم فعالیت‌های پیشنهادی به تصویب رسید.
در برنامه‌های شش‌ماهه دوم سال ۱۳۹۰ برگزاری سمینارها و کارگاه‌های آموزشی و پژوهشی با موضوع ریاضیات برای عموم شهروندان پیش‌بینی شده است. از سویی دیگر ارتباط با گروه‌های دانشجویی، برای گسترش فعالیت‌های خانه نیز در دستور کار قرار دارد.
خانه ریاضیات تهران، همانند دیگر خانه‌های ریاضیات به دانش‌آموزان، معلمان و علاقه‌مندان به ریاضی تعلق دارد. اطمینان دارم که دانشگاه‌ها، سازمان آموزش و پرورش تهران و مراکز پژوهشی و نهادهای آموزشی و علمی تهران بزرگ به کمک ما خواهند آمد تا محیطی پویا برای فعالیت‌های خانه ریاضیات فراهم کنیم. از همه دانشجویان و معلمان عزیز ریاضی دعوت می‌کنیم تا با حضور در این خانه، این محل را مکانی برای تراوش‌های ذهنی، علمی و پژوهشی خود کنند و با ارایه ایده‌های جدید، ما را در جهت توسعه دانش ریاضی، یاری و حمایت کنند.

*** جامعه‌ای که ریاضی بداند منطقی فکر می‌کند و درست تصمیم می‌گیرد**

پس از ارایه گزارش توسط دکتر رضائی مجری برنامه خانم مریم گویا از آقای دکتر محمدعلی نجفی عضو شورای شهر تهران، وزیر اسبق

آموزش و پرورش و عضو هیأت امنای خانه ریاضیات برای بیان سخنانش دعوت کرد.

وی نیز با اظهار خوشحالی از شرکت در این مراسم گفت: امروز اتفاق شوق‌برانگیزی برای همگی کسانی که به ریاضیات علاقه‌مند هستند، صورت گرفته است. افتتاح خانه ریاضیات تهران اتفاق مبارکی است و امیدواریم، این خانه برای سالیان متوالی کانون‌آنسی برای علاقه‌مندان به ریاضی و محلی برای بحث و گفت‌وگو در خصوص علم ریاضی و مسائل پیرامون آن باشد. این اقدام شایسته شهرداری تهران که به همت و پایمردی، جناب آقای دکتر یازی و جناب آقای مُشاری به نتیجه رسیده است، واقعاً اقدام قابل تقدیری است که باید قدر دانسته شود.

خوشبختانه شهرداری تهران در سال‌های اخیر اقدامات مؤثری را در حوزه مسائل فرهنگی و اجتماعی انجام داده است و حیف بود که در مورد تأسیس خانه ریاضیات از دیگر شهرهای کشور عقب بماند. سابقه تأسیس خانه‌های ریاضیات، سابقه‌ای بیش از ۱۰ ساله است که در این امر آقای دکتر علی رجالی زحمت و تلاش‌های ارزشمندی را انجام داده‌اند و شهرداری‌های سطح کشور هم در بسیاری از مواقع در راه‌اندازی و ادامه فعالیت خانه‌های ریاضیات شریک و همراه بوده‌اند.

اطلاع دارید که امروزه دیگر آن تفکر سنتی که نسبت به علم ریاضیات وجود داشت و آن را علمی انتزاعی، مجرد و مملو از فرمول‌ها و قضایا می‌دانست وجود ندارد. امروزه نگاه به ریاضیات، ابزاری برای شکل بخشیدن به نظم فکری مردم و جامعه است. ابزاری که حرکت انسان را از رفتار غریزی

به سوی رفتار منطقی و عقلانی هدایت می‌کند. این ابزار نه تنها در زندگی روزمره انسان‌ها نقش و تأثیر دارد، بلکه از ابتدای قرن بیستم در تمامی رشته‌های علمی جای پای ابزار و روش‌های ریاضی به چشم می‌خورد.

علم ریاضی امروزه در دنیا علم و دانش شناخته شده‌ای است و اگر جامعه‌ای بخواهد مبتنی و در مسیر دانش حرکت کند و توسعه دانش‌گرا را که (یکی از شعارهای سال‌های اخیر است) دنبال کند و به آن دست یابد، یکی از لوازم و ضروریات این توسعه، علم و دانش ریاضی است.

امروزه مدل‌های ریاضی می‌تواند پاسخگوی بسیاری از مسائل و مشکلات اجتماعی باشد. این مدل‌ها از پیچیده‌ترین مسائل شروع می‌شوند و مدل‌های ساده‌ای را که در زندگی روزمره مردم در اجتماع هم به کار می‌آیند، شامل می‌شوند.

همین مدل‌های ساده ریاضی و به وجود آمدن یک گفت‌وگو در جامعه که مبتنی بر این مدل‌ها است، باعث شده است که در ۲۵ سال اخیر همه کشورهای به فکر عمومی کردن علم ریاضی بیفتند. موضوع عمومی کردن ریاضی، مسئله مورد نیاز جامعه امروز ما است. به نظر من اگر بتوانیم جامعه‌ای را با ریاضی، روش‌ها، ابزارها و گفت‌وگوهای آشنا کنیم و او را در این زمینه تربیت کنیم و پرورش دهیم، بسیاری از مشکلات، سهل‌تر رفع خواهند شد و به شیوه‌هایی بهتر، عمیق‌تر و مؤثر برای حل مشکلات

نخستین وظیفه ریاضی، ساختن و تحویل دادن انسان به جامعه است. انسانی که می‌اندیشد و می‌تواند درست را از نادرست تشخیص دهد. انسانی آزاد! نه آدم و اره‌ای آهنین!

دست خواهیم یافت.

در واقع عمومی کردن علم ریاضی می‌تواند ما را در تربیت و پرورش شهروندانی توانمندتر و کارآمدتر یاری کند تا بتوانند با تحلیل و تبیین مسائل خود به عنوان شهروندی مؤثر در جامعه حضور و ظهور داشته باشند و با شناخت چارچوب مسئولیت‌های خود، مدیریت شهری را برای تدبیر و اداره پیشبرد بهتر امور شهر یاری کنند.

ایجاد پیوندی مستحکم بین مردم و مدیران شهری و بین آحاد مردم در یک شبکه اجتماعی مؤثر نیز از طریق ایجاد زمینه‌هایی برای توسعه علم و دانش امکان‌پذیر است که خانه ریاضیات تهران می‌تواند گام‌هایی مؤثر را در توسعه شبکه اجتماعی شهری بردارد. مطمئناً عموم و بخصوص علم ریاضی در استحکام این شبکه و تقویت آن نقش مؤثری خواهند داشت.

با شناختی که از دوستانم در خانه ریاضیات تهران دارم، به اتفاق‌های خوب و مؤثر در این خانه، در آینده‌ای نزدیک بسیار امیدوار و با وجود آقای دکتر رضائی به عنوان مدیر خانه که از نیروهای حرفه‌ای و علاقه‌مند حوزه ریاضی هستند می‌توانیم آینده‌ای روشن را برای خانه متصور باشیم.

*** باید سیاستمدارها را قانع کنیم که ریاضی می‌تواند آن‌ها را در تصمیم‌گیری صبورانه و درست کمک کند**

دکتر محمدجواد لاریجانی، رئیس پژوهشگاه دانش‌های بنیادی دیگر سخنران این مراسم بود. وی نیز با سپاس نعمت‌های بیکران الهی و اظهار خوشنودی از افتتاح این خانه در سخنانی گفت:

در بین علوم و معارف بشری، برخی علوم، پایه هستند. پایه به دو معنی است. یکی اینکه پدیده‌های بسیار اساسی را مورد مذاقه قرار می‌دهند.

عمومی کردن علم ریاضی می تواند ما را در تربیت و پرورش شهروندانی توانمندتر و کارآمدتر یاری کند تا بتوانند با تحلیل و تبیین مسائل خود به عنوان شهروندی مؤثر در جامعه حضور و ظهور داشته باشند

مهمی از ناحیه سیاستمدارها وجود دارد. آن‌ها چون آدم‌های صبوری نیستند و می‌خواهند مسائل را سریع به کاربرد تبدیل کنند، کارها را خراب می‌کنند. و ما باید با آشنایی آنان با علم ریاضیات، آن‌ها را در تصمیم‌گیری منطقی و صبورانه کمک کنیم. خیلی مهم است که سیاستمدارها را قانع کنیم که ریاضی، حوزه‌ای مهم مؤثر و پیشرفته در حوزه دانش بشری است و می‌تواند خیلی به آن‌ها کمک کند.

مسئله بعد ارتباط با رسانه است. خانه ریاضیات می‌تواند تبدیل به مکانی شود تا با بهره‌گیری از ریاضی‌دان‌ها برای رسانه‌ها برنامه درست کند. ریاضی‌دان‌ها حوصله ندارند که بنشینند و مطالب را برای عموم مردم بگویند و رسانه‌ها باید با انعکاس گفته‌های آنان، این حرف‌ها را به میان عموم مردم ببرند.

در این میان خانه ریاضیات می‌تواند حوصله به خرج دهد و با هنرمندی، ضمن استفاده از نقاشی، انیمیشن و دیگر جذابیت‌های اذهان مردم را در زمینه ریاضی بارور کند. می‌تواند پدر و مادرها را متوجه کند که رشته خوب فقط رشته پزشکی و مهندسی برق نیست. رشته ریاضی هم یکی از رشته‌های بسیار قشنگ است و بچه‌ها می‌توانند در این رشته تحصیلات عمیقی داشته باشند.

ما این تجمع را به فال نیک می‌گیریم و امیدواریم که به‌زودی شاهد افتتاح شعبه‌های دیگر خانه در نقطه، نقطه شهر تهران باشیم تا انشاءاله

پدیده‌هایی را که در بسیاری از علوم دیگر کاربرد دارد. در معنایی دیگر پایه به معنای این است که این علوم در بقیه علوم نقش اساسی دارند. ریاضیات به هر دو معنا پایدار است. یعنی صرفاً یک روش نیست.

در جمهوری اسلامی ایران توجه به علوم پایه و بلکه به سایر علوم یکی از افتخارات نظام است. زمانی که آقای دکتر نجفی وزیر علوم بودند با تلاش ایشان و جمعی از اساتید بزرگ ریاضی، علوم پایه رشد پیدا کرد و مخصوص در زمینه علم ریاضی و فیزیک دو کار مهم اتفاق افتاد. یکی از این اتفاقات راهاندازی دوره‌های دکترا در دانشگاه‌های کشور و دیگری تأسیس مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات بود که بعدها به پژوهشگاه علوم بنیادی تغییر نام داد. این دو پدیده نقش مهمی در تبدیل ایران به یک کشور پیشرفته در منطقه، در حوزه ریاضیات داشتند.

آقای دکتر شهشهانی هم که در این جمع هستند تلاش‌های زیادی در این زمینه داشته‌اند و آقای دکتر رجالی هم که اکنون در خدمتشان هستیم بیش از ۱۰ سال است که موضوع خانه‌های ریاضیات را دنبال می‌کنند.

موضوع ریاضی، دانشی بسیار زنده و سرزنده است ولی ما باید بتوانیم کاری کنیم که بچه‌های ما در مدارس بتوانند با فراگیری آموزش‌هایی که به آنان ارایه می‌شود مسائل سخت زندگی خود را حل کنند. بچه‌های ما اگر خوب آموزش ببینند می‌توان در زمینه ریاضیات پیشرفت‌های خیلی خوبی داشته باشند. آن‌ها گاهی اوقات بدون آن که حروف قضیه‌ای را خیلی بدانند، می‌توانند به خوبی آنرا حدس بزنند و این پدیده خیلی عجیبی است که کسانی که با بچه‌های دبیرستان سروکار داشته‌اند آن‌را به خوبی درک می‌کنند.

خانه ریاضی باید، خانه بچه‌ها، بخصوص دبیرستانی‌های ما باشد. کنکور پدر بچه‌های ما را درآورده است. آن‌ها را وادار می‌کند شب تا صبح تست بزنند. البته نه اینکه بد باشد. بالاخره از این همه ورودی، بچه‌هایی که در کنکور نمره‌های بالاتری می‌آورند، بچه‌های با استعدادی هستند. این نشان می‌دهد که سیستم در تشخیص خیلی پرت ندارد. بلکه پرت آن در مورد کسانی است که خیلی موفق به ورود به دانشگاه نمی‌شوند و چه بسا همین‌ها بتوانند ریاضی‌دان‌های بزرگی بشوند.

ما باید برای بچه‌ها بسیاری از مسائل جدید و نو را در خانه ریاضیات مطرح کنیم. باید از ریاضی‌دان‌های حرفه‌ای استفاده کنیم تا مطالب امروز ریاضی را برای بچه‌ها تبدیل به خوراک مناسب و مفید کنند. باید به بچه‌های دبیرستانی ایده داد تا بتوانند با کمی دیدن و خط‌خطی کردن چیزهای زیادی یاد بگیرند.

نکته دیگر اینکه عموم مردم هم می‌توانند به میزان زیادی از ریاضی استفاده کنند و یاد بگیرند.

باید توجه سیاستمدارها را هم به سرمایه‌گذاری در زمینه ریاضیات جلب کنیم. این کار خیلی مهمی است. سیاستمدارها انسان‌های خیلی عجیب و پیچیده‌ای هستند. همه چیز را بلندند و در عین حال هیچ چیزی را بلد نیستند! ولی آنچه مهم است، این است که تصمیمات مهمی می‌گیرند و تصمیمات آن‌ها در سرنوشت کشور تأثیر زیادی دارد. در کشور ما خطر

ریاضیات عالی ترین دست آورد اندیشه و اصیل ترین زاده ذهن آدمی است. موسیقی روح را آرامش می دهد. نقاشی چشم را می نوازد، شعر موجب برانگیختن احساس می شود، فلسفه ذهن را قانع می کند، مهندسی زندگی را بهبود می بخشد. ولی ریاضیات دارای مجموعه این ارزش ها است.

خانه های ریاضیات پاتوقی علمی برای بچه های شهر باشد.

* خانه ریاضیات جایگاهی ویژه در کانون های علم و زندگی دارد

آخرین سخنران مراسم افتتاحیه خانه ریاضیات تهران، دکتر سید محمد ایازی، معاون امور اجتماعی، فرهنگی شهرداری تهران و رئیس هیأت امنای این خانه بود.

وی سخنانش را با خیرمقدم به حضار و تشکر ویژه از دکتر علی رجالی آغاز کرد و گفت: اگر پیگیری های سماجت گونه دکتر رجالی نبود ما امروز شاهد افتتاح این خانه نبودیم. باید وجود ایشان را به ریاضی دان های کشور تبریک گفت که چنین سرمایه ارزشمندی در بین خودشان دارند.

شهرداری و شورای اسلامی شهر تهران، تلاشی جدی را در دستور کار خود قرار داده اند تا این نهاد خدمتگزار از یک سازمان خدماتی به نهادی فرهنگی و اجتماعی تبدیل شود.

بخش عمده ای از وجود یک نهاد اجتماعی به مفهوم و ماهیت مشارکت شهروندان در اداره شهر و بخشی از آن توجه به مسائل فرهنگی و اجتماعی شهر باز می گردد و بسیار با اهمیت است.

ما در حال حاضر کانون های علم و زندگی را در سطح شهر تهران راه اندازی کرده ایم و جای خوشنودی است که خانواده های ما فرزندانمان را با اطمینان خاطر به سراهای محله می فرستند و قطعاً علم ریاضی و پایگاهی به نام خانه ریاضیات تهران، طالبان زیادی در بین خانواده های تهرانی خواهد داشت.

انشاءاله ما به دنبال آن هستیم که در دهه ریاضیات جشنواره بزرگ ریاضی تهران را در این خانه برگزار کنیم و بتوانیم در این مراسم حضور ۳۷۴ نفر مسئول خانه های ریاضیات محلات تهران را هم شاهد باشیم، تا کارهای انجام شده در این خانه، مانند دیگر کارهای شهرداری تهران و خانه ریاضیات به عنوان الگویی در سرتاسر کشور مطرح و معرفی شود.

سخن آخر

خانه ریاضیات تهران به منظور اشاعه دانش ریاضی و ایجاد بستر مناسبی برای آموزش های ضمنی و جانبی و آگاهی از تاریخ تمدن ایرانی - اسلامی و آشنایی نوجوانان با مسائل مختلف علوم ریاضی از طریق مشاهده، همفکری و دسترسی به منابع مختلف اطلاعاتی ایجاد شده است.

هدف اصلی خانه ریاضیات عمومی کردن ریاضیات، آشنایی جوانان و نوجوانان با تاریخ ریاضی و کاربردهای ریاضیات و نیز گسترش فرهنگ صحیح اطلاع رسانی و تحقیق گروهی در میان شهروندان است.

این خانه، پس از اعلام آمادگی شهرداری تهران برای ایجاد خانه ریاضیات و امضای توافقنامه بین رئیس هیأت مدیره شورای خانه ریاضیات ایران و معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، به عنوان واحدی غیردولتی زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تشکیل شد.

خانه
ریاضیات تهران